ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ชื่อผู้เขียน

พุทธวิธีจูงใจในพระสุตตันตปีฎก พระมหาประทีป พืชทองหลาง

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ฉวีวรรณ สุขพันธ์โพชาราม ประชานกรรมการ อาจารย์ คร. พิสิฏฐ์ โคตรสุโพชิ์ กรรมการ ดร. วันทนีย์ จันทร์เอี่ยม กรรมการ อาจารย์สามารถ ศรีจำนงค์ กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาพุทธวิธีจูงใจในพระสุดตันตปีฎกนี้ เป็นการวิจัยเอกสาร มีวัตถุประสงค์เพื่อ วิเคราะห์วิธีจูงใจในการสอนของพระพุทธเจ้าที่ปรากฏในพระสุดตันตปีฎก เลือกกรณีศึกษา ๑๐๐ กรณี โดยอาศัยหน้าที่ของครูในการจูงใจนักเรียน ๔ หน้าที่ตามแนวคิดของ De Cecco และ Crawford เป็นกรอบในการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า

- ๑. การกระตุ้นให้ตื่นตัว บุคลิกภาพภายนอกของพระพุทธเจ้ากระตุ้นผู้เรียนให้ตื่นตัว ในการสอนทรงใช้วจนโวหารที่มีความหมายในตัวเอง ลึกซึ้ง ใช้อุปมาอุปไมยอธิบายสิ่งที่เป็น นามธรรมให้เห็นเป็นรูปธรรม และใช้สื่อการสอนที่หาได้ง่าย มีอยู่ใกล้ตัวและมีความหมายตรงตามเนื้อหาที่ต้องการสอนเป็นเครื่องจูงใจ
- ๒. การทำให้เกิดความคาดหวัง บุคลิกภาพภายในคือคุณธรรมของความเป็นครูช่วยให้ ผู้เรียนเกิดสรัทชา มีความเชื่อมั่น สร้างความคาดหวังให้มีกำลังใจที่จะเรียน ในการสอนทรงเล่า นิทานชาดก การบำเพ็ญบารมีของพระองค์เพื่อสร้างความคาดหวัง
- ๓: การใช้เครื่องถ่อ ทรงใช้การชมเชย ยกย่องคุณความดีและความสามารถ และให้
   สิทธิพิเสษเพื่อให้มั่นใจในการกระทำและความสามารถของตนเอง ส่วนเครื่องล่อที่สำคัญที่สุดใน
   พระพุทธศาสนาคือ พระนิพพาน ความดับกิเลส

๔. การให้รักษาวินัย นอกจากการบัญญัติพระวินัย ทรงใช้การตำหนิ ประณาม (ขับไล่)
และไม่อบรมสั่งสอน แต่ก็เป็นไปเพื่อให้รู้สึกและสำนึกตัวเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของหมู่
คณะเท่านั้น

Thesis Title

Buddhist Motivating Approaches in Suttantapitaka

Author

Phramaha Prateep Puchtonglang

M. Ed.

Educational Psychology and Guidance

Examining Committee

Assoc. Prof. Chaviwan Sukapanpotharam Chairperson

Lect. Dr. Phisittha Kotsupho

Member

Lect. Dr. Wantanee Jun-eam

Member

Lect. Samart Srijumnong

Member

Abstract

This research was to survey the motivation approaches used by the Lord Buddha as appeared in *suttantapitaka* from which 300 cases were drawn as the study sample. Motivation framework was based on 4 functions of teachers proposed by De Cecco and Crawford. The findings are as follows. Firstly, regarding motivation that served the function of arousing the learners, Lord Buddha had this character. He chose words and phrases that had deep meaning or were metaphor to converse abstract idea to concrete materials. He used simple and available media relevant to the aimed content to motivate his disciples. Secondly, for motivation that created expectation, internal characteristics of *dhamma* of the teacher induced the learners faith, confidence, and expectation. They had become motivated to learn through the Lord Buddha's telling on *jataka* and his own experiences. Thirdly, motivation was induced through incentives. The Lord Buddha gave praise and recognition to assure the disciples? action and ability. The best incentive used in Buddhism was through the actualization of *nivarana* and extinction of desire. Lastly, motivation was used to enhance the disciples' discipline maintenance. Besides citing the monkhood discipline, the Lord Buddha condemned the misbehaved disciples, drove

them out, and stopped teaching them. All these attempts were to make them aware and reconsider themselves for the peace and order of the monk collectivity.

